

HIV/STI-FÖREBYGGANDE ARBETE I VÄRMLAND

STRATEGIDOKUMENT 2010-2014

MÅLGRUPP: UNGDOMAR-UNGA VUXNA

INNEHÅLL

2	SAMMANFATTNING
2	BAKGRUND
2	Hiv/STI- förebyggande arbete i Värmland
2	Nationella styrdokument
4	Regionala styrdokument
4	REGIONALA AKTÖRER INOM STI- PREVENTIVT ARBETE
4	Hiv/STI- samordnare
4	Landsting
5	Kommunen
6	Beroendecentrum i Värmland
6	Studenthälsan
6	Nya Perspektiv
6	Drogfritt Värmland
6	Frivilligorganisationer
7	MÅL I DET HIV/STI-FÖREBYGGANDE ARBETET
7	Övergripande mål
8	Delmål
8	ÅTGÄRDER
8	ANSVARSFÖRDELNING INOM DET HIV/STI-FÖREBYGGANDE ARBETET
8	RISKANALYS OCH RISKHANTERING
8	SAMHÄLLSEFFEKTER
8	REFERENSER

Antaget i landstingsstyrelsen
2010-04-13

SAMMANFATTNING

År 2007 startade arbetet med att ta fram förslag till operativa mål och åtgärder för det hiv/STI-förebyggande arbetet i Värmland. Arbetet har resulterat i en genomförandeplan som har bred förankring i verksamheter inom länets kommuner, berörda frivilligorganisationer och landstinget samt utgår från nationella mål inom området. Strategidokumentet utgör ramarna för det hiv/STI-förebyggande arbetet i Värmland och är menat att bli ett politiskt förankrat dokument som kan ge berörda aktörer legitimitet i sitt arbete.

BAKGRUND

Globalt är hiv/aids ett stort problem, ca 30 miljoner personer lever idag med hiv. I Sverige ökar antalet hiv-positiva, men den inhemska spridningen av hiv är relativt liten. I den svenska epidemin är "sena testare" ett centralt problem. Mer än var 3:e hiv-positiv patient diagnostiseras mycket sent i förloppet med uttalad immunologisk svikt. Detta medför ökad sjuklighet, sämre svar på behandling, risk för tidig död samt ökad smittspridning. Antal hiv-fall i Värmland är lågt. Totalt lever ca 70 hiv-smittade personer i Värmland.

Antalet individer med kronisk hepatit B ökar p.g.a. den ökade immigrationen för högendemiska områden.

Klamydia har ett epidemiskt förlopp bland unga i Sverige. I Värmland finns en oroväckande hög förekomst av klamydia. Antalet fall i länet har under åren 1997 – 2005 fördubblats och under år 2007 ses en 60-procentig ökning, jämfört med år 2006. Denna ökning kan till en del förklaras av den muterade stam av klamydia som tidigare analysmetoden inte hittade nu identifierades. 2008 minskar också antalet klamydiafall med ca 20 procent, vilket bl. a. är en följd av detta. De flesta smittade är i åldrarna 15-24 år (Smittskydd Värmland 2008). Ökningen av klamydia bland ungdomar ses som särskilt allvarlig, eftersom det i den gruppen får stora individuella och epidemiologiska konsekvenser. Det finns därför ett stort behov av att förstärka och samordna de förebyggande insatserna.

Sexuell hälsa påverkas av sociala normer, attityder och vanor. I förhållande till 80-talet har vi i dag en mer tillåtande attityd till sexuella kontakter utanför fasta förhållanden samtidigt som antalet tillfälliga partners har ökat. Flera studier visar att kondomanvändning bland ungdomar och unga vuxna i Sverige ligger på en låg nivå i jämförelse med många andra länder (Herlitz 2007). När det gäller preventionsgruppen ungdomar och unga vuxna står arbetet med att förebygga hiv/STI i mycket nära relation till arbetet med att förebygga oönskade graviditeter.

Hiv/STI-förebyggande arbete i Värmland

I september år 2007 genomfördes, på initiativ från länets hiv/STI-samordnare med stöd från Socialstyrelsen, en workshop med syfte att ta fram förslag till operativa mål och åtgärder för det hiv/STI-förebyggande arbetet i Värmland. Nationell strategi mot hiv/aids och vissa andra smittsamma sjukdomar (prop. 2005/06:60) har använts som underlag till workshopen. Specialister och experter inom berörda medicinska specialiteter samt inom folkhälsoområdet, skolhälsovården, skola och frivilligorganisationer deltog. Under workshopen arbetades relevanta mål samt förslag till lösningar fram. En arbetsgrupp har arbetat vidare med materialet som ligger till grund för en genomförandeplan med aktiviteter. Materialet har stämts av med ungdomar genom fokusgrupper. Under arbetets gång har det visat sig finnas behov av att ta fram ett politiskt förankrat strategidokument som kan ge legitimitet för alla aktörers samarbete kring den genomförandeplan som tagits fram. Strategidokumentet utgör ramarna för det hiv/STI-förebyggande arbetet i Värmland.

Nationella styrdokument

Folkhälsomål

I propositionen "En förnyad folkhälsopolitik (2007/08:110)" lyfter man fram att kommuner och landsting har en nyckelroll inom folkhälsoarbetet och bör i den egenskapen förbättra och utveckla sina metoder och verktyg. Arbetet med hiv/aids och andra sexuellt överförbara och blodburna sjukdomar bör ske med utgångspunkt i ett brett perspektiv på sexuell hälsa.

Det är främst två folkhälsomål som direkt berör sexuell hälsa, målområde 7 "Skydd mot smittsprid-

ning" samt målområde 8 "Sexualitet och reproduktiv hälsa". Men också målområde 3 är aktuellt där man framhåller vikten av att skapa trygga och goda uppväxtvillkor för barn och unga för att på lång sikt få en god folkhälsa.

Nationell strategi mot hiv/aids och vissa andra smittsamma sjukdomar

Regeringens proposition 2005/06:60 innehåller en strategi mot hiv/aids och vissa andra smittsamma sjukdomar. I strategin har ett antal åtgärder identifierats, främst fokuserade på att förebygga hiv. De operativa mål som finns i den nationella strategin gäller endast hiv-infektion.

Hiv är i Sverige, enligt FN-terminologin, en "koncentrerad epidemi". Arbetet bör därför i hög grad rikta sig till de särskilt utsatta riskgrupperna. Detta gäller även för vissa andra STI som t.ex. syfilis. Detta arbetsätt är inte alltid lämpligt eller identiskt med det som krävs för att förebygga en "generaliserad epidemi" som klamydia.

Klamydia berör främst de yngre åldersgrupperna. För att få ett samlat och effektivt hiv/STI-förebyggande arbete behövs handlingsplaner både på nationell-, regional och lokal nivå som är brett befolkningsbaserat. Socialstyrelsen har upprättat övergripande nationella handlingsplaner och stödjer respektive landsting att upprätta egna regionala planer. Det fokuserade preventiva arbetet mot hiv har gett resultat, men det bredare arbetet för att bekämpa klamydia har hittills inte haft framgång.

Nationell kommunikationsstrategi

En samlad strategi för det nationella kommunikationsarbetet 2008-2013 har tagits fram av Socialstyrelsen. Strategin bygger på studier och sammanställd forskning.

Syfte:

- Tydliggöra ansvar, roller och målgrupper i kommunikationen om hiv och STI
- Ange den nationella inriktningen och tydliggöra hur olika aktörers kommunikationsinsatser kan samverka
- Ge en plattform och inriktning för utveckling av handlingsplaner för kommunikation med de olika riskutsatta grupperna, nationellt och regionalt eller lokalt

Övergripande mål och insatser:

- Begränsa spridningen av hiv och STI
- Begränsa konsekvenserna av dessa infektioner för samhället och för enskilda människor
- Ta fram förslag till operativa mål och åtgärder för det hiv/STI-förebyggande arbetet i Värmland.

Nationell handlingsplan för klamydiaprevention

Den nationella handlingsplanen för klamydiaprevention har tagits fram för att stärka det hälsofrämjande och förebyggande arbetet för ungdomar och unga vuxna och gäller 2009-2014.

Övergripande mål

År 2014 ska:

- andelen ungdomar och unga vuxna (15-29 år) som uppger att de alltid använder kondom med en ny eller tillfällig partner väsentligen ha ökat.
- självinsikten och förståelsen för vilka konsekvenser osäker sex kan innebära väsentligen ha ökat inom målgruppen ungdomar och unga vuxna
- a) andelen ungdomar och unga vuxna som vet när man bör testa sig för klamydia ha ökat
b) ungdomar och unga vuxna med förhöjt riskbeteende testa sig regelbundet, minst var 6:e månad.

Den analys som genomförts av kunskap och beprövad erfarenhet visar att det är inom skolan, hälso- och sjukvården, på vissa fritidsarenor samt genom informationsinsatser som målen kan nås.

För att nå de övergripande målen har delmål arbetats fram

- Ökad kunskap om frisk- och riskfaktorer
- Ökad kunskap och förbättrad utbildning
- Förbättrad samverkan och samarbete
- Förbättrad kondomkunskap
- Tydliga avtal och uppdragsbeskrivningar
- Förbättrad rådgivning
- Ökad tillgänglighet till testning, rådgivning och behandling
- Förbättrad smittspårning
- Minskat riskbeteende och återsmitta

Regionala styrdokument

Folkhälsopolitiskt program för Värmland
År 2005 presenterades folkhälsopolitiskt program för Värmland. Dokumentet är en inbjudan till ett fördjupat samarbete mellan myndigheter, organisationer, enskilda och grupper för en bättre och mer jämlik folkhälsa. Här beskrivs insatsområdet trygg och säker sexualitet och en god reproduktiv hälsa.

REGIONALA AKTÖRER INOM STI-PREVENTIVT ARBETE

Ett effektivt förebyggande arbete har flera beståndsdelar. Det gäller att nå människor med rätt budskap i rätt miljö och möjliggöra för samtal och reflektion. Att bistå med kunskap och med den hjälp som behövs för att människor ska kunna göra positiva val för att värna om sin egen och andras hälsa är också väsentligt. Samhället måste stödja de hälsofrämjande valen och göra dem lätta. Därför krävs förebyggande arbete på flera arenor och nivåer.

Hiv/STI- samordnare

För att samordna och planera det hiv/STI-förebyggande arbetet i länet har en hiv/STI-samordnare tillsatts av landstinget. Hiv/STI- samordnaren har ett övergripande kommunikationsansvar. Via ett nätverk med kontaktpersoner inom samtliga kommuner, studenthälsa, frivilligorganisationer och landstingets berörda verksamheter har strukturer byggts upp. Samordnaren är kontaktperson för Socialstyrelsen. Även frågor kring önskade graviditeter lyfts in i arbetet.

Landsting

Den prevention och vård som ges ska vara av god kvalitet och baserad på forskning och utveckling. Ett gott samarbete mellan olika vårdgivare är en förutsättning. Landstinget i Värmland erbjuder basverksamhet över hela länet. För landstingets interna arbete finns en arbetsgrupp för sexuell och reproduktiv hälsa där representanter från landstingets berörda verksamheter deltar.

Vårdcentraler

Basverksamheten består av länets vårdcentraler, barnmorskemottagningar och ungdomsmottagningar. Barnmorskor arbetar med primärprevention i sex- och samlevnadsundervisning i grupp men

även i direkt individuell kontakt fyller de en viktig primärpreventiv insats. Sekundärpreventivt arbetar barnmorskan utifrån ungdomsmottagningens arbete, att tidigt upptäcka smittspridning. Ungdomsmottagningen har en hög tillgänglighet för de unga och finns i alla länets kommuner. De är till för killar och tjejer och ambitionen är att ha åldersgränsen 23 år i hela länet. Till ungdomsmottagningen är alla välkomna som har funderingar kring exempelvis sex och samlevnad, preventivmedel, graviditet, men också oro, kränkningar, relationsproblem och ätstörningar. Ungdomsmottagningen ger råd och stöd samt hjälp med provtagning av bland annat klamydia.

I alla kommuner finns smittspårare som spårar hur en klamydiasmitta överförs från en individ till en annan eller vem som kan ha smittat eller blivit smittad. Dessa smittspårare är sedan 2008 certifierade, vilket innebär att de självständigt har mandat att smittspåra klamydia utan att en behandlande läkare måste stå bakom. Cirka 95 procent av alla klamydiafall i Värmland smittspåras av dessa certifierade smittspårare.

Mottagning för könssjukdomar

Könsmottagningens uppdrag är att vara medicinsk specialistvårdsmottagning avseende sexuellt överförbara infektioner och därtill hörande hudsjukdomar. Mottagningen har fokus på smittspårning och förebyggande arbete och bemannas med specialistläkare inom hud- och könssjukdomar, barnmorska, sjuksköterska, undersköterska, kurator och sekreterare. Ett mål är att tillhandahålla utbildning samt att föra ut medicinsk kunskap i länet.

Mottagningen arbetar tvärprofessionellt i samarbete med mikrobiologen, infektionskliniken samt andra specialiteter. Honnørsord för mottagningen är professionalitet, tillgänglighet och neutral arena för patienter med frågor och sjukdomar som hör till STI-området.

Kvinnokliniken

Den öppna gynekologiska verksamheten inom kvinnosjukvården i Värmland bedrivs i Arvika, Karlstad, Kristinehamn och Säffle. Till dessa mottagningar kommer kvinnor i samband med gynekologiska besvär, som inte handläggs inom allmänmedicin och för olika behandlingar och ingrepp.

I anslutning till alla abortärenden tas rutinmässigt test för klamydia före ingreppet. Smittspårning av både kvinnor och män sker via kvinnosjukvården, dels i verksamhetens egen regi med certifierade smittspårare, dels i samverkan med allmänmedicin och kurator med motsvarande kompetens.

Kvinnokliniken har uppdraget att erbjuda psykosocialt stöd till kvinnor och i vissa fall även deras partners i samband med utredning och bearbetning.

Infektion

Infektionskliniken har huvudansvaret för hiv- och hepatit B-sjukvården av vuxna i Värmland. Samtliga nydiagnostiserade patienter remitteras till Infektionskliniken för fortsatt omhändertagande. Hiv är med lyckad behandling en kronisk sjukdom. Antalet individer med hiv och kronisk hepatit B ökar på kliniken för varje år. Kontrollerna är livslånga. Arbetet sker i team av patientansvarig läkare (PAL), sjuksköterska (PAS) samt kliniken kurator. Kuratorn ansvarar för smittspårning (ibland flera år tillbaka i tiden), har kris och stödsamtal samt smittförebyggande information. Samarbeta sker med de flesta specialiteter, men framförallt med kvinnokliniken, barnkliniken och smittskyddsenheten.

Klinikens uppdrag är även att bedriva undervisning och uppdatering inom STI med fokus på hiv och Hepatit både inom landstinget, kommuner samt för andra intresseorganisationer.

På vaccinationscentrum ges förebyggande STI – rådgivning med fokus på hiv inför utlandsresor.

Smittskydd Värmland

Smittskydd Värmland är enheten inom landstinget som har tillsynsansvar för STI-området och andra sjukdomar som lyder under smittskyddslagen. Smittskydd bedriver också förebyggande arbete, rådgivning, information, övervakning och utbrotsutredning (till exempel vid salmonellautbrott).

Kommunen

Skola

De långsiktiga effekterna av förebyggande insatser är särskilt gynnsamma om de sätts in tidigt i livet. Levnadsvanor som grundläggs i tidig ålder kvarstår ofta och påverkar resten av livet. Miljön i hemmet, försko-

lan och skolan är exempel på avgörande faktorer för barns uppväxtvillkor. Därför ses förskolan och skolan som viktiga arenor för folkhälsoarbete.

I Socialstyrelsens kunskapsöversikt "Ungdomars sexuella hälsa" (2007) har en genomgång av internationell forskning visat att skolan har den absolut viktigaste rollen när det gäller att nå yngre ungdomar med förebyggande insatser för sexuell hälsa. Tydligt utformad undervisning bidrar till minskat risktagande. En bred ansats och uthållighet över tid är centrala förutsättningar. Det konstateras att budskap om avhållsamhet eller om uppskjuten samlagsdebut inte är framgångsrika strategier. I rapporten ingår också en genomgång av svenska erfarenheter av arbete med sex och samlevnad. Delar av det arbete som bedrivs i Sverige ligger väl i linje med internationell kunskap inom området.

Skolverket gjorde 1999 en kvalitetsgranskning av sex- och samlevnadsundervisningen vid 80 skolor. Den visade att kvaliteten var skiftande, inte bara mellan skolor utan även inom en och samma skola. Resultatet bekräftas i mindre undersökningar som har genomförts på flera ställen, däribland en inventering genomförd 2008 i Karlstads kommun.

Ökat kvalitetstänkande kring sex- och samlevnadsfrågor

Myndigheten för skolutveckling fick år 2005 uppdrag av regeringen att stimulera till ett ökat kvalitetstänkande kring sex- och samlevnadsfrågor. De har ett nära samarbete med Skolverket i uppdraget att väva in sex- och samlevnadsfrågorna i de nya kursplanerna. Kursplanerna ses över med särskilt fokus på värdegrundsfrågorna i sex- och samlevnadsundervisningen, liksom jämställdhet, homo- och bisexualitet samt transpersoner (HBT). Målen ska även spegla den skilda syn på sex- och samlevnad som kan finnas beroende på etnisk eller religiös tillhörighet samt skilda villkor som gäller för personer med funktionshinder. Även elevernas önskemål om en mer reflekterande undervisning i sex och samlevnad ska vägas in.

Skolhälsovård

Skolhälsovården har till ändamål att följa elevernas utveckling, bevara och förbättra deras själsliga och kroppsliga hälsa och verka för sunda levnadsvanor

hos eleverna. Skolhälsovården skall främst arbeta förebyggande. Den skall omfatta hälsokontroller och enkla sjukvårdsinsatser. För skolhälsovården skall finnas skolläkare och skolsköterska. Skolsköterskan har individuella hälsosamtal med alla elever i vissa åldersgrupper och deltar i mån av tid i skolans sex- och samlevnadsundervisning.

Arbetet har tidigare varit mest inriktat mot riskfaktorer. Under senare år arbetar skolhälsovården mera med faktorer som främjar hälsa och skyddar mot ohälsa d.v.s. frisk- och skyddsfaktorer.

Elevhälsan på skolan kan bestå av flera yrkeskompetenser såsom skolsköterska, skolläkare, kurator, psykolog, specialpedagog och rektor som ansvarig. Deras huvudsakliga uppgift är att arbeta med skolrelaterad problematik och undanröja alla hinder för lärande. Hälsa och lärande gynnas av samma generella faktorer.

Beroendecentrum i Värmland

Värmlands läns Vårdförbund och Landstinget i Värmland bedriver sedan 2007 tillsammans Beroendecentrum i Värmland ett utvecklingsarbete i länet. Verksamheten har två syften. Det ena är att erbjuda abstinensbehandling av hög kvalitet och det andra syftet är att utveckla missbruksvården i länets kommuner tillsammans med hälso- och sjukvården och andra lokala aktörer. Verksamheten vid Beroendecentrum utgår från de nationella riktlinjerna. Personer med injektionsmissbruk är en riskutsatt grupp som identifierats i den nationella strategin kring insatser mot hiv/aids och andra smittsamma sjukdomar. Insatser kring det hiv preventivt arbetet riktat till denna grupp kan utvecklas.

Studenthälsan

Studenthälsans uppdrag är att med utgångspunkt i studenternas studier främja deras fysiska och psykiska hälsa. Det kan röra sig om studenten som individ samt studentens arbetsmiljö. Studierelaterade problem ska prioriteras (Högskoleförordningen). Livsstilsfrågor är i sammanhanget viktiga för studentens möjlighet att lyckas i sina studier.

Till Studenthälsan söker studenten själv. Mottagningen ger möjlighet till klamydiaprovtagning och

utfärdande av recept på hormonella preventivmedel. Många tillfällen ges till enskilda hiv/STI förebyggande samtal.

Studenthälsan bemannas med sjuksköterska/barnmorska, samtalsterapeut, leg psykoterapeut, studentläkare. Mottagningen har också tillgång till universitetsskyrkans präster och pastorer samt sjukgymnast i samverkan med andra verksamheter.

Studenthälsan samverkar med olika verksamheter i samhället. Landstinget och kommunen har huvudansvar för flera av de frågor som studenthälsan blir inkopplad på.

Nya Perspektiv

Nya Perspektiv är en gemensam arena för kommunerna i Värmland och Landstinget i Värmland att mötas i en dialog utifrån ett medborgarperspektiv kring frågor som rör vård, omsorg och folkhälsa. Inom ramen för Nya Perspektiv har "riskbruk och riskbetende" lyfts fram som en gemensam utmaning där hiv/STI-förebyggande arbete ses som en del. Gemensamma mål har tagits fram där ett är att begränsa spridningen av hiv och STI samt begränsa konsekvenserna av dessa infektioner.

Drogfritt Värmland

Det finns ett samband mellan användning av alkohol och droger och sexuellt risktagande (Socialstyrelsen 2005). Därför är samarbetet med "Drogfritt Värmland" av stor vikt i det hiv/STI-förebyggande arbetet.

Drogfritt Värmland är en del i den regionala satsningen på alkohol och drogförebyggande arbete som länsamverkansgruppen för alkohol och drogfrågor ansvarar för. Drogfritt Värmland vill skapa en samsyn mellan olika aktörer gällande alkohol- och drogfrågor i länet. En länsamordnare finns på regional nivå för att samordna arbetet t.ex. genom nätverksarbete och andra utbildningsinsatser. I alla kommuner i länet finns en samordnare/kontaktperson och arbetsgrupper för det lokala alkohol- och drogförebyggande arbetet. Referensgrupper av frivilligorganisationer och politiker finns knutna till arbetet.

Frivilligorganisationer

Riksföreningen för sexuellt likaberättigande (RFSL)

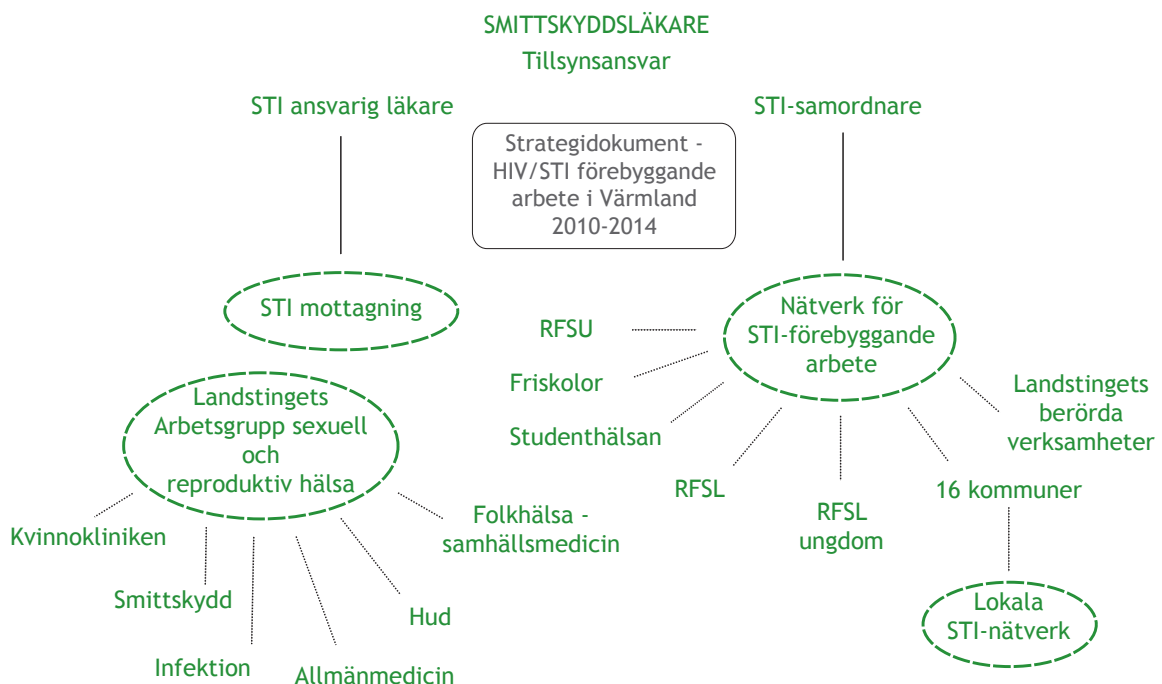
i Värmland arbetar med informationsspridning och når gruppen "Män som har sex med män" (MSM) med information på ett sätt som ingen annan organisation eller myndighet i Värmland gör. RFSL är en viktig resurs i det hiv/STI-förebyggande arbetet.

Riksförbundet för sexuell upplysning (RFSU) jobbar med sexualpolitik, dvs. rätten till fri abort, hiv/aids, tillgång till preventivmedel, sexualitet och bra sexualundervisning i skolan.

Övergripande mål

Övergripande mål för det hiv/STI-förebyggande arbetet i Värmland är att minska antal fall av hiv/STI i Värmland och därigenom medverka till att begränsa spridningen av hiv och andra sexuellt överförbara infektioner i enlighet med regeringens Proposition 2005/06:60.

Organisation för samverkan

MÅL I DET HIV/STI-FÖREBYGGANDE ARBETET

Att samverka och samordna över verksamhets- och organisationsgränser är en förutsättning för att lyckas med de mål som tagits fram. Ambitionen är att det förebyggande arbetet ska bli strukturerat och långsiktigt. Arbetet utgår från nationella mål inom området.

Aktiviteter som föreslås i det hiv/STI-förebyggande arbetet bidrar också på sikt till en förbättrad sexuell hälsa, förbättrad psykisk hälsa bland unga, minskat antal komplikationer samt minskade kostnader för vård.

Delmål

- Utvecklat samarbete inom hiv/STI-prevention i Värmland
- Ökad förståelse och kunskap hos elever för en trygg och säker sexualitet
- Ökad kondomanvändning
- Minskat droganvändande
- Förbättrad tillgänglighet till rådgivning och provtagning
- Förbättrad kvalitet på hiv/STI-prevention och vård inom hälso- och sjukvård

ÅTGÄRDER

För att nå de framtagna delmålen och i förlängningen det övergripande målet har förslag på ett antal aktiviteter tagits fram som är listade i en genomförandeplan. Dessa aktiviteter är riktade till målgrupper inom olika arenor; skolan, ungdomars fritid och inom hälso- och sjukvården. Indikatorer som kan följas för att utvärdera arbetet är också framtagna.

Genomförandeplanen är ett arbetsredskap där årliga avstämningar görs, men också prioriteringar och eventuella omprioriteringar, tillsammans i länsnätverket för hiv/STI förebyggande arbete.

ANSVARSFÖRDELNING INOM DET HIV/STI-FÖREBYGGANDE ARBETET

För att genomföra planeringen krävs insatser av olika aktörer. Huvudansvarig för respektive aktivitet finns definierad i genomförandeplanen. Finansiering sker av respektive huvudman, för de kostnader som uppkommer i den egna organisationen, efter sedvanlig ärendehantering.

RISKANALYS OCH RISKHANTERING

För att genomförandeplanen ska bli effektiv krävs att samtliga aktörer avsätter resurser för genomförandet och samverkar över verksamhetsgränser. Arbetet kräver förankring inom berörda verksamheters ledning, både på politisk- och tjänstemannanivå. Finns inte dessa förutsättningar blir målen svåra att nå.

SAMHÄLLSEFFEKTER

En hög förekomst av hiv/STI ger konsekvenser på flera områden i samhället. Hälso- och sjukvårdens

kostnader ökar för komplikationer som t.ex. infertilitet, cervixcancer, ökad antibiotikaanvändning som ger antibiotikaresistens (Socialstyrelsen 2000). Även om den inhemska spridningen av hiv-infektioner är relativt liten idag, kan det snabbt förändras om smittan kommer in bland ungdomar.

Den ökade psykiska ohälsan hos ungdomar (Haggqvist, Nilsson, & Forsberg 2004) kan påverka utvecklingen av STI, eftersom ungdomar med psykisk ohälsa har ett ökat risktagande som gäller levnadsvanor t.ex. alkohol och osäker sex (Forsberg 2006).

REFERENSER

Folkhälsopolitiskt program för Värmland (2005)

Forsberg. M. (2006). Ungdomar och sexualitet, Statens Folkhälsoinstitut www.fhi.se/sv/Publikationer

Haggqvist, C., Nilsson, T., & Forsberg E. (2004). Ung i Värmland 1988-2002. En undersökning bland niondeklassare. Karlstad universitet: Institutionen för samhällsvetenskap. Folkhälsovetenskap – enheten för ungdomars hälsa.

Herlitz. C. (2007). Hiv och Aids i Sverige. Kunskap, attityder och beteenden hos allmänheten 1987- 2007. Socialstyrelsen www.socialstyrelsen.se/publikationer

Högskoleförordningen 1 kap. Allmänna bestämmelser, Tillgång till hälsovård 11§. Träder i kraft I:2010-07-01

Karlstads kommun, 2008. Inventering av sex- och samlevnadsundervisning vt-2008. www.liv.se/Halsa-och-varld/Folkhalsa/Samordning-STI/

Nationell strategi för hiv/aids och vissa andra smittsamma sjukdomar 2005/06:60 www.regeringen.se

Skolverket (2000). Nationella kvalitetsgranskningar 1999. Rapport 180. Stockholm: Statens skolverk. www.skolverket.se/publikationer

Smittskydd Värmland www.smittskyddvarmland.se

Socialstyrelsen (2000). Svensk handlingsplan mot antibiotikaresistens www.socialstyrelsen.se

Socialstyrelsen (2005). Reproductiv hälsa i ett folkhälsoperspektiv EPC

Socialstyrelsen (2008). Nationell kommunikationsstrategi för det förebyggande arbetet mot hiv, sexuellt överförda infektioner och vissa blodburna sjukdomar www.socialstyrelsen.se

Socialstyrelsen (2009). Nationell handlingsplan för klamydiaprevention, med fokus på ungdomar och unga vuxna 2009-2014 www.socialstyrelsen.se

Statens folkhälsoinstitut (2002). Mål för folkhälsan, proposition 2002/03:35

En förnyad folkhälsopolitik (proposition 2007/08:110). www.regeringen.se

Kontaktperson för Strategidokument hiv/STI-förebyggande arbete i Värmland

Anna-Carin Johansson

Hiv/STI- samordnare, Landstinget i Värmland

HIV/STI-FÖREBYGGANDE ARBETE I VÄRMLAND

Globalt är hiv/aids ett stort problem, ca 30 miljoner lever idag med hiv. I Sverige ökar antalet hiv-positiva, men den inhemska spridningen av hiv är relativt liten. I den Svenska epidemin är "sena testare" ett centralt problem. Mer än var 3:e hiv-positiv patient diagnosticeras mycket sent i förloppet med uttalad immunologisk svikt.

Detta medför ökad sjuklighet, sämre svar på behandling, risk för tidig död samt ökad smittspridning. Antal hiv-fall i Värmland är lågt. Totalt lever ca 70 hiv-smittade personer i Värmland.